

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2020
(OR. en)

11661/20

COEST 202
CFSP/PESC 825

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 12 Οκτωβρίου 2020

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 11660/20

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη Λευκορωσία

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη Λευκορωσία, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο (Εξωτερικές Υποθέσεις) στις 12 Οκτωβρίου 2020.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη Λευκορωσία

1. Υπενθυμίζοντας τα προηγούμενα συμπεράσματά του για τη Λευκορωσία καθώς και τις πρόσφατες δηλώσεις του Υπατου Εκπροσώπου εξ ονόματος της ΕΕ, το Συμβούλιο εκφράζει τη βαθιά του λύπη για το γεγονός ότι οι αρχές της Λευκορωσίας κωφεύουν στο διαρκές αίτημα του λαού της Λευκορωσίας για σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του.
2. Το Συμβούλιο διακήρυξε ότι οι προεδρικές εκλογές της 9ης Αυγούστου δεν ήταν ούτε ελεύθερες ούτε δίκαιες. Σύμφωνα με αξιόπιστες εκθέσεις εγχώριων παρατηρητών, η εκλογική διαδικασία δεν ήταν σύμφωνη με τη νομοθεσία της Λευκορωσίας και τις διεθνείς δεσμεύσεις της. Ο Α. Lukashenko στερείται δημοκρατικής νομιμότητας. Ο λαός της Λευκορωσίας απαιτεί απερίφραστα νέες εκλογές. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ υποστηρίζει το θεμιτό αίτημα για νέες, ελεύθερες και δίκαιες προεδρικές εκλογές σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και με αποστολή παρατηρητών του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ (ΟΑΣΕ/ODIHR).
3. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει την πλήρη υποστήριξή του στην κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Λευκορωσίας. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει το δημοκρατικό δικαίωμα του λαού της Λευκορωσίας να εκλέξει τον Πρόεδρό του μέσω νέων ελεύθερων και δίκαιων εκλογών, χωρίς εξωτερικές παρεμβάσεις. Μόνον ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και η διεξαγωγή ελεύθερων και δίκαιων εκλογών με σεβασμό στη δημοκρατική βούληση του λαού της Λευκορωσίας θα εγγυηθούν τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα και κυριαρχία της Λευκορωσίας.
4. Η ΕΕ καλεί τις αρχές της Λευκορωσίας να αναζητήσουν ειρηνική και δημοκρατική λύση στην κρίση μέσω εθνικού διαλόγου χωρίς αποκλεισμούς με την ευρύτερη κοινωνία, ιδίως με το Συντονιστικό Συμβούλιο. Η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει την πρόταση η τρέχουσα και οι προσεχείς εκ περιτροπής Προεδρίες του ΟΑΣΕ να αναλάβουν τη διευκόλυνση του διαλόγου αυτού. Η ΕΕ θα προωθήσει την εν λόγω προσέγγιση με όλους τους διεθνείς παράγοντες και εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Λευκορωσία, ως συμμετέχον κράτος του ΟΑΣΕ, δεν ανταποκρίνεται στην προσφορά αυτή.

5. Το Συμβούλιο καταδικάζει απερίφραστα τη βία που ασκείται από τις αρχές της Λευκορωσίας κατά ειρηνικών διαδηλωτών, νέων και γυναικών μεταξύ άλλων, και τις πολυάριθμες περιπτώσεις βασανιστηρίων και σεξουαλικής βίας. Καλεί τις αρχές να απελευθερώσουν αμέσως και άνευ όρων όλους όσους κρατούνται αυθαίρετα, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών κρατουμένων και των εργαζομένων στα μέσα ενημέρωσης. Το Συμβούλιο καλεί μετ' επιτάσεως τις αρχές της Λευκορωσίας να διερευνήσουν πλήρως όλες τις παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να θέσουν τέρμα στις διώξεις των προσώπων που συμμετέχουν στο κίνημα υπέρ της δημοκρατίας, των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης και των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των μελών του Συντονιστικού Συμβουλίου, καθώς και να εξασφαλίσουν συνθήκες που θα επιτρέπουν στους πολίτες της Λευκορωσίας να ασκούν τα δικαιώματά τους στην ελευθερία της γνώμης, της έκφρασης και του συνέρχεσθαι.
6. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να αντιμετωπίσει την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία και να κινητοποιήσει τη διεθνή κοινότητα προς υποστήριξη του λαού της Λευκορωσίας, μεταξύ άλλων στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, στον ΟΑΣΕ και στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Το Συμβούλιο χαιρετίζει την έκδοση του ψηφίσματος σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία κατά την 45η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ και καλεί τη Λευκορωσία να το εφαρμόσει και να επιτρέψει την πλήρη πρόσβαση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ στη Λευκορωσία και να συνεργαστεί με άλλους ειδικούς εισηγητές του ΟΗΕ. Η ΕΕ εκφράζει τη λύπη της για την έλλειψη συνεργασίας εκ μέρους της Λευκορωσίας στο πλαίσιο του Μηχανισμού της Μόσχας του ΟΑΣΕ που έχει λάβει εντολή να ερευνήσει τις παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λευκορωσία.
7. Το Συμβούλιο επέβαλε κυρώσεις, οι οποίες συνίστανται σε ταξιδιωτική απαγόρευση και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, κατά προσώπων υπεύθυνων για την καταδολερευτική φύση των προεδρικών εκλογών και τη βίαιη καταστολή ειρηνικών διαδηλώσεων. Ο κατάλογος των ατόμων κατά των οποίων επιβάλλονται κυρώσεις θα υποβάλλεται σε συνεχή αναθεώρηση. Σύμφωνα με τη βαθμιαία προσέγγιση της ΕΕ, η ΕΕ είναι έτοιμη να λάβει περαιτέρω περιοριστικά μέτρα, μεταξύ άλλων κατά οντοτήτων και υψηλόβαθμων αξιωματούχων, συμπεριλαμβανομένου του Α. Lukashenko.

8. Εν όψει των εξελίξεων, το Συμβούλιο αποφάσισε να επανεξετάσει τις σχέσεις της ΕΕ με τη Λευκορωσία. Η ΕΕ:
- α) Θα μειώσει τη διμερή συνεργασία με τις αρχές της Λευκορωσίας σε κεντρικό επίπεδο και θα αυξήσει τη στήριξη της ΕΕ προς τον λαό της Λευκορωσίας και την κοινωνία των πολιτών· από αυτή τη συνεργασία θα εξαιρεθούν οι θεσμικοί φορείς που ευθύνονται για παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
 - β) Η διμερής χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ προς τη Λευκορωσία θα επαναρρυθμιστεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ωφελεί τον γενικό πληθυσμό, κυρίως ανακατευθύνοντας την στον μέγιστο δυνατό βαθμό από τις κεντρικές αρχές προς μη κρατικούς, τοπικούς και περιφερειακούς φορείς, μεταξύ άλλων μέσω προγραμμάτων διασυννοριακής συνεργασίας.
 - γ) Θα συνεχίσει τη συνεργασία με τη Λευκορωσία σε θέματα ενδιαφέροντος για την ΕΕ και την κοινωνία της Λευκορωσίας.
 - δ) Εντός του πολυμερούς πλαισίου της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, και με εξαίρεση τους θεσμικούς φορείς που ευθύνονται για παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα διατηρήσει τη συνεργασία με τη Λευκορωσία σε μη πολιτικό επίπεδο, και θα εντατικοποιήσει τη συνεργασία με βασικούς μη κρατικούς ενδιαφερόμενους φορείς της Λευκορωσίας.

Με βάση την ανωτέρω απόφαση, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) θα επανεξετάσει τις δραστηριότητές της στη Λευκορωσία. Τα κράτη μέλη της ΕΕ θα συντονίσουν αναλόγως τις θέσεις τους και στο διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ).

9. Η ΕΕ συμπαρατάσσεται με τον λαό της Λευκορωσίας και διέθεσε αμέσως πρόσθετους χρηματοδοτικούς πόρους για τα θύματα βίας, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης. Η ΕΕ επεξεργάζεται μέτρα για την παροχή περαιτέρω επείγουσας και μεσοπρόθεσμης στήριξης στην κοινωνία των πολιτών της Λευκορωσίας, συμπεριλαμβανομένων των νέων, των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης, καθώς και στον ιδιωτικό τομέα και στον τομέα της υγείας.

10. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα των διαπροσωπικών επαφών μεταξύ των πολιτών. Η σύναψη της συμφωνίας για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Στους Λευκορώσους θα εξακολουθήσουν να παρέχονται δυνατότητες συμμετοχής σε ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών, όπως το Erasmus +, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» ή στο πλαίσιο πρωτοβουλιών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει το εξόριστο πανεπιστήμιο της Λευκορωσίας «Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Ανθρωπιστικών Σπουδών» στο Βίλνιους και θα προσφέρει πρόσθετες υποτροφίες και προγράμματα κινητικότητας.
11. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η ασφάλεια και η προστασία των πυρηνικών εγκαταστάσεων αποτελεί βασική προτεραιότητα για την ΕΕ και εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία για τις σχέσεις της ΕΕ με τη Λευκορωσία. Παραπέμποντας στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2019 και της 2ας Οκτωβρίου 2020, το Συμβούλιο καλεί τη Λευκορωσία να συμμορφωθεί με τα πλέον αυστηρά διεθνή πρότυπα για το περιβάλλον και την ασφάλεια και να εφαρμόσει τις συστάσεις της ΕΕ για τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων χωρίς καθυστέρηση. Στο πλαίσιο αυτό, υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ της Λευκορωσίας και της Ομάδας Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών σε θέματα πυρηνικής ασφάλειας (ENSREG) στη διαδικασία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της επίσημης επανεξέτασης και παρακολούθησης της επείγουσας εφαρμογής του εθνικού σχεδίου δράσης της Λευκορωσίας από την ENSREG.
12. Το Συμβούλιο τονίζει ότι η ΕΕ είναι έτοιμη να αναβαθμίσει σημαντικά την πολιτική της δέσμευση, την τομεακή συνεργασία και τη χρηματοδοτική βοήθεια προς τη Λευκορωσία, υπό την προϋπόθεση ότι οι αρχές της θα τηρούν τις αρχές της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και:
- α) Θα παύσουν κάθε καταστολή και καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων που συμμετέχουν στο κίνημα υπέρ της δημοκρατίας, των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης και των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών·
 - β) Θα προβούν στην αποφυλάκιση, αποκατάσταση και χρηματική αποζημίωση των πολιτικών κρατουμένων·
 - γ) Θα παράσχουν ασφαλείς συνθήκες για την επιστροφή των ατόμων που βρίσκονται σε πολιτική και αναγκαστική εξορία·
 - δ) Θα προωθήσουν μια σοβαρή, αξιόπιστη και χωρίς αποκλεισμούς πολιτική διαδικασία που θα οδηγήσει σε ελεύθερες και δίκαιες εκλογές υπό την εποπτεία του ΟΑΣΕ/ODIHR·
 - ε) Θα παράσχουν εγγυήσεις για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ελευθεριών της γνώμης και της έκφρασης, της ενημέρωσης, του συνέργεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, καθώς και της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης.

13. Το Συμβούλιο επιβεβαιώνει την προθυμία της ΕΕ να υποστηρίξει την ειρηνική δημοκρατική μετάβαση στη Λευκορωσία. Εφόσον λάβει χώρα η εν λόγω μετάβαση, και κατόπιν αιτήματος της κυβέρνησης της Λευκορωσίας, η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει ποικίλα μέσα σύμφωνα με την πολιτική της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Θα εξεταστεί η σκοπιμότητα, μεταξύ άλλων, των εξής:

- α) Έναρξη διαπραγματεύσεων για συμφωνία πλαίσιο ΕΕ-Λευκορωσίας·
- β) Ενίσχυση της τομεακής συνεργασίας και αύξηση της συμμετοχής σε προγράμματα της ΕΕ και της συνεργασίας με τους οργανισμούς της ΕΕ·
- γ) Δρομολόγηση συνολικού σχεδίου οικονομικής στήριξης για τη δημοκρατική Λευκορωσία, το οποίο θα περιλαμβάνει:
 - Ουσιαστική χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια για τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις και την οικονομική ανάπτυξη εντός του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου·
 - Επανέναρξη των συνομιλιών σχετικά με περαιτέρω μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για να καταστεί δυνατή η μακροοικονομική συνδρομή της ΕΕ·
 - Σημαντική επέκταση των δραστηριοτήτων της ΕΤΕπ και της ΕΤΑΑ·

Η ΕΕ θα στηρίζει επίσης περαιτέρω τη Λευκορωσία για την προσχώρησή της στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, σε εύθετο χρόνο και εφόσον το επιτρέψουν οι συνθήκες, η ενισχυμένη συνεργασία και η περαιτέρω πρόοδος στον τομέα της πολιτικής θεωρήσεων, όπως η έναρξη διαλόγου για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων, είναι δυνατές υπό την προϋπόθεση της συνεχούς και αποτελεσματικής εφαρμογής των συμφωνιών για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων και την επανεισδοχή, καθώς και μιας ασφαλούς κινητικότητας που θα υπόκειται σε ορθή διαχείριση.

14. Το Συμβούλιο εκφράζει τον θαυμασμό του για την επιμονή του λαού της Λευκορωσίας και την αφοσίωσή του στον στόχο ενός δημοκρατικού μέλλοντος για τη χώρα του. Ο λαός της Λευκορωσίας αξίζει μια καλύτερη τύχη και το αίτημά του για νέες ελεύθερες και δίκαιες εκλογές θα πρέπει να γίνει δεκτό. Μόνο ένας συμμετοχικός εθνικός διάλογος με την ευρύτερη κοινωνία, ιδίως με το Συντονιστικό Συμβούλιο, μπορεί να οδηγήσει σε ειρηνική και βιώσιμη λύση της κρίσης. Η ΕΕ αναμένει ότι όλοι οι εταίροι της Λευκορωσίας θα υποστηρίξουν αυτόν τον διάλογο. Η ΕΕ υποστηρίζει αυτόν τον στόχο και συμπαρατάσσεται με τον λαό της Λευκορωσίας.
-